

สารสำนักหอสมุดกลาง

RU LIBRARY NEWSLETTER

มหาวิทยาลัยรามคำแหง แขวงหัวหมาก

เขตบางกะปิ กรุงเทพฯ 10240

โทร. 0-2310-8653, 0-2310-8663

<http://www.lib.ru.ac.th>

ปีที่ 28 ฉบับพิเศษ เดือน เมษายน 2555

“ฉันขอล่าวต่อท่านทั้งปวงว่า
จะพยายามบำเพ็ญตนเพื่อประโยชน์แก่บ้านเมือง
ด้วยความจงรักภักดี ต่อบ้านเกิด
และต่อองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ผู้ทรงเป็นพระประมุขของชาติ ทั้งจะได้รักษาเกียรติ
แห่งความเป็นราชนารีในมหาจักรีบรมราชวงศ์ไว้จนชั่วชีวิต”

(พระราชดำรัสของสมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี
พระราชทานในงานฉลองพระชนมายุ 61 พรรษา ณ วชิราวุธวิทยาลัย 22 พฤศจิกายน 2529)

ที่มา : <http://www.princessbejaratana.com/th/index.php>

นิทรรศการเทิดพระเกียรติ

สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี

เนื่องในวันที่ 9 เมษายน พ.ศ. 2555 เป็นวันพระราชพิธีพระราชทาน
เพลิงพระศพของพระองค์ สำนักหอสมุดกลาง ได้จัดนิทรรศการเกี่ยวกับ
พระประวัติ พระกรณียกิจ และพระจริยวัตรของพระองค์ นิทรรศการนี้จัดขึ้น
เพื่อเป็นการเทิดพระเกียรติคุณ และถวายความอาลัยแด่พระองค์ท่าน

สำนักหอสมุดกลางขอเชิญชวน บุคลากรของมหาวิทยาลัยรามคำแหง
ทุกท่าน นักศึกษา และประชาชนทั่วไป เข้าชมนิทรรศการและพระประวัติของ
พระองค์ท่านได้ที่อาคาร 1 ชั้น 1

(* ติดตามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ หน้า 2)

แนะนำทรัพยากรห้องสมุด

ชื่อเรื่อง: พระมกุฎเกล้าฯ
และเจ้าฟ้าเพชรรัตน

ผู้แต่ง : เสฐียร พันธงชัย

เลขหมู่ : DS583 ส253 2552

ชื่อเรื่อง: ดวงแก้วแห่งพระมกุฎเกล้าฯ

ผู้แต่ง : ว. วินิจฉัยกุล

เลขหมู่ : DS578.32.B4 ว235 2552

ชื่อเรื่อง: เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเจ้า

ภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดาฯ

ในโอกาสฉลองพระชนมายุ 6 รอบ

ผู้แต่ง : สำนักนายกรัฐมนตรี

เลขหมู่ : DS578.32.B4 ฉ257

พระราชพิธีถวายพระเพลิงพระศพ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้เชิญพระศพออกสู่พระเมรุ ท้องสนามหลวง พระราชทานเพลิงพระศพ ในวันจันทร์ ที่ 9 เมษายน พ.ศ. 2555 สารสำนักหอสมุดกลาง ขอนำภาพ พระราชพิธีถวายพระเพลิงพระศพ มาฝากให้ผู้อ่านได้ชม

⇐ ภาพพระราชพิธีอัญเชิญพระโกศจากพระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท ไปยังราชรถ เพื่อเข้าสู่ริ้วขบวนที่ 1

⇐ ภาพริ้วขบวนที่ 1 เชิญพระศพ โดยพระยานมาศสามลำคานจาก พระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท ไปยังพระเวchyันตราขรถ หน้าวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม

ภาพริ้วขบวนที่ 2 พิธีอัญเชิญพระโกศจากริ้วขบวนที่ 2 เชิญพระศพ โดยพระเวchyันตราขรถ จากหน้าวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม ไปยังพระเมรุท้องสนามหลวง ⇐

ภาพริ้วขบวนที่ 3 ขบวนพระอิสริยยศ เชิญพระโกศพระศพ โดยพระยานมาศสามลำคานเวียนพระเมรุ โดยอุตราวัฏ (เวียนซ้าย) 3 รอบ แล้วเชิญพระศพ ประดิษฐานบนพระเมรุ ⇐

ที่มาภาพ : <http://live.thaipbs.or.th>

ที่มาภาพ : <http://live.thaipbs.or.th>

⇐ คติการสร้างพระเมรุ ณ ท้องสนามหลวง เพื่อใช้เป็นที่พระราชทานเพลิงพระศพ เป็นวัฒนธรรมที่สังคมไทยรับอิทธิพลมาจากการปกครองแบบเทวนิยม เชื่อกันว่าวาระสุดท้ายของพระชนมชีพจะเสด็จขึ้นสู่สวรรค์ ณ ดินแดนเขาพระสุเมรุ ...พระเมรุงามกลางมณฑลพิธีท้องสนามหลวง จัดสร้างตามลักษณะผังเขาพระสุเมรุ ที่เชื่อกันว่าเป็นศูนย์กลางจักรวาล ทิพยวิมานที่สถิตย์ของเทพยดา รายล้อม ด้วยเขาสดตบริภัณฑ์ ทั้ง 7 และมหานทีสีทันดร มีป่าหิมพานต์ ที่อยู่ของสัตว์นานาชนิด นี่คือนสถานที่จำลองแดนสวรรค์ในโลกมนุษย์ที่ส่งเสด็จสู่สวรรคาลัย

ที่มาข้อมูล : <http://variety.thaiza.com/>

เจ้าฟ้าหญิง 4 แผ่นดิน

ที่มาข้อมูล : จาก <http://www.princessbejaratana.com/th/index.php>

สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี เป็นพระราชธิดาพระองค์เดียวในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 กับพระนางเจ้าสุวัทนา พระวรราชเทวี พระนามเดิมคือ เครือแก้ว อภัยวงศ์ ธิดาพระยาอภัยภูเบศร กุลสตรีสามัญชนผู้มีความสามารถในทางนาฏศิลป์และการดนตรี ประสูติเมื่อวันอังคารที่ 24 พฤศจิกายน พ.ศ. 2468 ณ พระที่นั่งเทพสถานพิลาส ในหมู่พระมหามณเฑียร พระบรมมหาราชวัง ก่อนพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวจะเสด็จสวรรคตเพียงวันเดียว

เมื่อพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระประชวรหนักด้วยโรคพระอัมตะ (ลำไส้) มีพระอาการรุนแรงขึ้นอย่างมีคาดฝัน ขณะที่พระนางเจ้าสุวัทนาฯ มีพระประสูติกาลเจ้าฟ้าหญิงในเวลาบ่าย เจ้าพระยารามราฆพ (หม่อมหลวงเพื้อ พึ่งบุญ) ได้เข้าเฝ้ากราบบังคมทูลพระกรุณาว่า พระนางเจ้าสุวัทนาฯ ประสูติ “สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ” เมื่อความทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทแล้ว มีพระราชดำรัสว่า “กิติเหมือนกัน” จนรุ่งขึ้นในวันพุธที่ 25 พฤศจิกายน เจ้าพระยารามราฆพเข้าเฝ้า เชิญเสด็จสมเด็จพระเจ้าลูกเธอพระองค์น้อยเข้าเฝ้าฯ สมเด็จพระบรมชนกนาถ ผู้ทรงพระประชวรหนักบนพระแท่น เมื่อทอดพระเนตรแล้ว ทรงพยายามยกพระหัตถ์ขึ้นสัมผัสพระราชธิดา แต่ก็ทรงอ่อนพระกำลังเกินกว่าจะสามารถทรงยกพระหัตถ์ได้ เนื่องจากขณะนั้นมีพระอาการประชวรอยู่ในขั้นวิกฤต เจ้าพระยารามราฆพ จึงเชิญพระหัตถ์ขึ้นสัมผัสพระราชธิดา เมื่อจะเชิญเสด็จพระราชกุมารีกลับ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวก็ทรงโบกพระหัตถ์แสดงพระราชประสงค์จะทอดพระเนตรพระราชธิดาอีกครั้ง จึงเชิญเสด็จสมเด็จพระเจ้าลูกเธอมาเฝ้าฯ เป็นครั้งที่สอง และเป็นครั้งสุดท้ายแห่งพระชนมชีพกลางดึกคืนนั้นเองก็เสด็จสวรรคต ในเวลา 01.45 น. ของวันที่ 26 พฤศจิกายน เสด็จดำรง สิริราชสมบัติได้ 15 พรรษา และมีพระชนมายุ 46 พรรษา

ในเดือนมีนาคม พ.ศ. 2477 พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงสละราชสมบัติ พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล เสดวยราชย์เป็นพระมหากษัตริย์รัชกาลที่ 8 คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์จึงได้มีประกาศเปลี่ยนคำนำหน้าพระนามสมเด็จพระเจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี ผู้ทรงเป็น “ลูกพี่ลูกน้อง” กับสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เป็น “สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ” เนื่องจากทรงอ่อนพระชนมายุกว่าสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 8 ประมาณ 4 เดือน ทั้งนี้คำว่า “ภคินี” แปลว่า “น้องหญิง” หรือ “พี่หญิง” ก็ได้ทั้งสองความหมาย ดังนั้นเมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลปัจจุบัน เสด็จถวัลย์ราชสมบัติ ก็ยังคงคำนำพระนามเดิมไว้ดังเช่นในรัชกาลที่ 8 ทั้งนี้ สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอฯ มีพระชนมายุสูงกว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ราว 2 ปี

นับแต่นั้นมา พระนางเจ้าสุวัทนาฯ ทรงดูแลสมเด็จพระเจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดาอย่างใกล้ชิด เมื่อทรงเจริญวัยได้ ทรงพระอักษรเบื้องต้น ณ โรงเรียนราชินี ทรงลาออกจากโรงเรียนราชินีขณะทรงพระอักษรในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เพื่อทรงพระอักษรต่อ ณ สวนรื่นฤดี ถนนราชสีมา จากอาจารย์โรงเรียนวัฒนาวิทยาลัย ถวายพระอักษรวิชาภาษาอังกฤษ วิชาคำนวณ พระอักษรวิชาต่าง ๆ ขณะเดียวกันทรงย้ายที่ประทับหลายแห่ง เนื่องด้วยเหตุการณ์เปลี่ยนแปลงทางการเมือง การปกครอง ต่อมาพระนางเจ้าสุวัทนาฯ ทรงสังเกตว่า พระพลานามัยของพระธิดาไม่สู้สมบูรณ์นัก จึงทรงนำเสด็จพระธิดาไปทรงรักษาและศึกษาต่อ ณ ประเทศอังกฤษ ทรงประทับ ณ ต่างแดนยาวนานรวม 22 ปี ตั้งแต่ต้นเดือนเมษายน พ.ศ. 2481 ณ ตำบลแฟร์ฮิลล์ แคว้นแคมเบอร์ลีย์ และต่อมาทรงย้ายไปประทับที่เมืองไบรตัน

พ.ศ. 2505 สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอและพระนางเจ้าสุวัทนา เสด็จนิวัติประเทศไทยเป็นการถาวร ประทับ ณ วังรื่นฤดี วังแห่งใหม่ในซอยสันติสุข สุขุมวิท 38 ตรากิจการแห่งปัจจุบัน นับแต่นั้นมาทรงมีพระราชกรณียกิจเพิ่มพูนขึ้นเป็นลำดับ ทรงแบ่งเบาพระราชภาระของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ด้านสังคมสงเคราะห์ เสด็จออกเยี่ยมราษฎร พร้อมพระราชทานพระอนุเคราะห์แก่ผู้ยากไร้เสมอ ทั้งยังทรงได้รับสถาบันและองค์กรต่าง ๆ ไว้ในพระอุปถัมภ์เป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ยังทรงเป็นผู้นำในการอนุรักษ์มรดกสถาปัตยกรรมในรัชกาลที่ 6 เช่น พระราชวังสนามจันทร์ จ.นครปฐม พระราชนิเวศน์มฤคทายวัน จ.เพชรบุรี และพระราชวังพญาไท ในบริเวณโรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า พระอัจฉริยภาพทางด้านดนตรีนั้น สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอฯ ทรงเปียโนได้อย่างยอดเยี่ยม ทรงสามารถบรรเลงได้แม้เพลงที่ไม่เคยทอดพระเนตรโน้ตมาก่อน อีกทั้งทรงมีพระปรีชาสามารถในการคำนวณปฏิทิน 100 ปี ได้อย่างแม่นยำ ทรงมีความจำเป็นเลิศ โปรดเรื่องทิศทาง เวลา และการคำนวณเป็นพิเศษ พระจริยวัตร ทรงศรัทธาในพระพุทธศาสนา เคยเสด็จไปทรงธรรมกับสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก พระอุปนิสัย ทรงเคร่งครัดในการตรงต่อเวลา ทรงปฏิบัติพระราชกิจวัตรประจำเป็นเวลา

พระราชกรณียกิจ สำคัญอีกประการหนึ่งของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอฯ ทรงสนองพระบรมราชปณิธานสืบสานไว้ ได้แก่ กิจการลูกเสือ-เนตรนารี โดยได้ทรงรับเป็นพระอุปถัมภ์ิกาของลูกเสือแห่งชาติ และอื่น ๆ อีกมากมาย “สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอฯ ทรงรักความเป็นไทย” ทรงใช้แต่ของไทย โปรดฉลองผ้าไหมไทย ทรงรองพระบาทและกระเป๋าทรงถือที่ผลิตในประเทศไทย ทรงโปรดน้ำอบไทย ทรงใช้ตั้งแต่พระชนมายุประมาณ 10 พรรษาจนถึงปัจจุบัน การใช้ภาษาไทย ทรงรับสั่งภาษาไทยถูกต้องชัดเจนเสมอ ยังไม่โปรดให้ผู้ใด กราบทูลภาษาไทยปนภาษาต่างประเทศ อาทิ คำว่า “ลือกประตู” ให้กราบทูลว่า “ลงกลอนประตู” “เน็ตคลุมผม” ให้กราบทูลว่า “ร่างแหคลุมผม” “ทีวี” ให้กราบทูลว่า “โทรทัศน์”

สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี ได้เสด็จไปประทับรักษาพระอาการติดเชื้อในกระแสพระโลหิต ณ ตึก 84 ปี ชั้น 5 โรงพยาบาลศิริราช ตั้งแต่วันที่ 13 กรกฎาคม พ.ศ. 2554 พระอาการประชวรได้ทรุดลงตามลำดับ และสิ้นพระชนม์เมื่อเวลา 16 นาฬิกา 37 นาที ของวันพุธ ที่ 27 กรกฎาคม พ.ศ. 2554 รวมพระชนมายุ 85 พรรษา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้สำนักพระราชวังจัดการพระศพ ถวายพระเกียรติยศสูงสุดตามโบราณราชประเพณี ประดิษฐานพระศพ ณ พระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท ในพระบรมมหาราชวัง ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระบรมวงศานุวงศ์และข้าทูลละอองธุลีพระบาทในราชสำนักไว้ทุกข์ถวายมีกำหนด 100 วัน ตั้งแต่วันสิ้นพระชนม์เป็นต้นไป ครั้นถึงอวสานแห่งการพระราชกุศลพระศพ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เชิญพระศพออกสู่พระเมรุ ท้องสนามหลวง พระราชทานเพลิงพระศพ ในวันจันทร์ ที่ 9 เมษายน พ.ศ. 2555 ถวายพระเกียรติยศสูงสุดตามที่ทรงดำรงอยู่ทุกประการ

บรรณานุกรม

“เจ้าฟ้าหญิง 4 แผ่นดิน สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดาฯ” (2555) ค้นเมื่อ วันที่ 7 เมษายน 2555.

จาก http://www.prachachat.net/news_detail.php?newsid=1312023012&grpid=02&catid=no

พระประวัติ สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ (2555) ค้นเมื่อ วันที่ 7 เมษายน 2555. จาก

<http://www.princessbejaratana.com/th/index.php>